

פרשת חוקת

נושא השבוע: נימוס

נושא השבוע

הנושא "נימוס" נבחר בהשראת שני מקרים בפרשתנו בהם מבקש עם ישראל **רשות** מעמים אחרים לעבור בארצם, פעם מאדום ופעם מסיחון מלך האמורי. בשני המקרים הם מפרטים מה לא יעשו כשיעברו בדרך; הם מבטיחים **לא להשחית** עם המקנה את השדות והכרמים, **לא לשנות**, הם ועדריהם, מן הבארות שהם יקרי המציאות בארץ מדברית, לצעוד רק **בדרך המלך** מבלי לסטות ימינה או שמאלה. בשני המקרים מסרבים המלכים ולא מאפשרים לישראל לעבור בארצם.

מה בפרשה

- **טקס שרפת הפרה האדומה** – אפרה ישמש להכנת מי נידה, כלומר, מים שבהם יטהרו טמאי מת. וכן, דינים על טומאת מת ודרך טיהורם של טמאי המת במי הנידה.
- **מי מריבה** – העם מתלונן על חוסר מים במדבר.
- **חטאו של משה** - לא ברור מהו בדיוק החטא אך ברור שחטא ועונשו- לא להכנס אל הארץ.
- **המסע מקדש לערבות מואב**.
- **המפגש בין ישראל לאדום** – בניי מבקשים ממלך אדום לעבור בארצו והוא מסרב.
- **המלחמה בערד ובחרמה**.
- **נחש הנחושת** – העם מתלונן שוב וה' שולח נחשים שרפים להכישם. לאחר שהם חוזרים בתשובה מקים משה נחש מנחושת אשר כל המוכש ומסתכל בו – חי.
- **שירת הבאר** – שירת הנודדים העוברים במדבריות ומחפשים להם ולמקניהם מים.
- **מלחמה בסיחון** – אשר לא נתנו לישראל לעבור בארצם, ואף יצאו להילחם בהם.

נושאים לשיחה

ניתן לפתוח את הדיון בשאלה מדוע היה צורך **לבקש רשות** מאדום ומסיחון לעבור בארצם? ומכאן לשאול מדוע ובאילו מצבים יש לבקש רשות בכלל? כדאי לשוחח על **כללי נימוס** הנהוגים בבתי התלמידים ועל ההבדלים ביניהם. אילו כללים הגיוניים ואילו נראים להם מיותרים? האם יש עימותים על רקע נימוסים?

כדאי לדון בשאלה מדוע **חשובים** כללי נימוס? התנהגות מנומסת אינה קלה משום שהיא דורשת דחיית סיפוקים, אולם בלי נימוסים אי אפשר לחיות יחד בחברה. השיר מעלה את השאלה מי קובע את כללי הנימוס? נימוס הוא **תלוי הקשר** ותלוי **תרבות**. ניתן ללמד את הביטוי "ברומא התנהג כרומאי" ולהסביר את חשיבות התאמת כללי הנימוסים הנהוגים למקום בו נמצאים.

מ ד ר ש

המדרש עוסק ב"רווח" שלנו מהתנהגות מנומסת. השכנה שהייתה "חכמה לשאול" הביעה **התעניינות** בשכנתה ולכן עוררה בה רצון לתת לה. זו שלא הייתה חכמה לשאול לא גילתה התעניינות ונתנה תחושה שהיא רק רוצה לנצל. אפשר לראות את התנהגותה של ה"חכמה לשאול" כהתנהגות צבועה, אך אין בכך בהכרח רע - החיים בחברה שבה אנשים **נחמדים ומחייכים** זה לזה **נעימים** הרבה יותר מחיים בחברה תוקפנית וכוחנית!

פעילות נוספת

ניתן לארגן פעילות שמטרתה ליצור מודעות בנושא **הנימוס** וחיזוק הנורמות החיוביות אצל התלמידים. כך, ניתן לארגן מעין "**שבוע הנימוס**". התלמידים יחברו כללי נימוס לכיתה החובקים תחומים שונים (בינם לבין עצמם, בינם לבין המורה, כללי אכילה וכד'). חשוב שהתלמידים ירגישו **מעורבים** כמה שאפשר ביצירת הכללים - דבר זה יחזק את האפשרות שגם יקיימו אותם. בסוף המבצע אפשר לתגמל את המנומס ביותר בפרס קטן.

פעילות אחרת שניתן לקיים היא מעין פעילות חקר של נימוסי תרבויות שונות. התלמידים יעבדו בקבוצות וכל קבוצה תבחר **עם/תרבות** שאת נימוסיו הם ירצו לחקור. כדאי לקבוע קריטריונים שאותם יחקרו התלמידים; כיצד אומרים שלום, כיצד נפרדים, מהם כללי הנימוס בזמן האוכל, כיצד מתייחסים התלמידים למבוגרים והמבוגרים לתלמידים, נשים לגברים וגברים לנשים, ועוד. במהלך השבוע כל קבוצה **תברר** באמצעות אנציקלופדיות, אינטרנט, קרובי משפחה או חברים, כמה שיותר פרטים על הנימוסים המיוחדים לאותו עם, ותאסוף תמונות שקשורות לנושא. בסוף השבוע **תציג** כל קבוצה את תוצאות מחקרה על ידי מצגת או בכל דרך אחרת.